

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

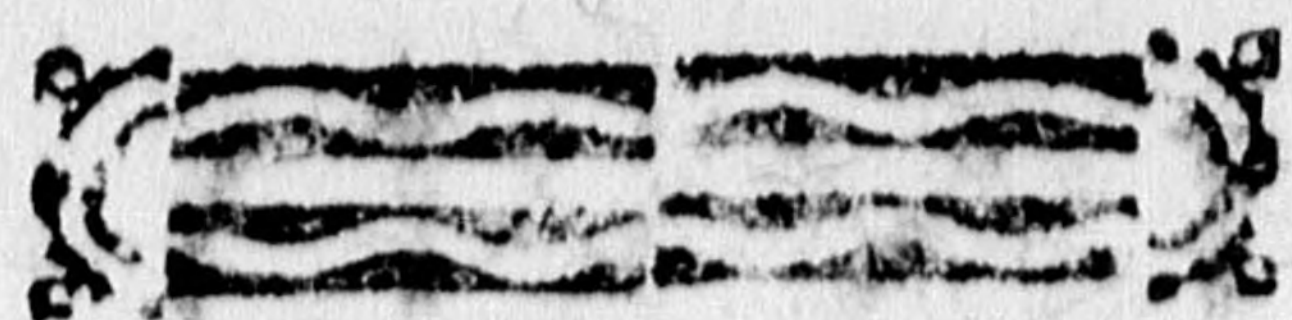
Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 6. Septemberben 1788.

*Hadi Történetek és Környülállások. Tsernovitz 24-
dik Aug. — Kedves Barátom!*

A z Ujság látásnak kívánsága 4 napokig tartoz-
tata a' *Khotzimi* Tábournál, holott Aug 16-
dikán e' következendő dolog adá elő magát: Az itt
levő fő Hertzeg *Ferentz* kívánván látni az ostromnak
folytatását, 15-dik estve parantsola, hogy más nap
reggeli 7-óra tályban a' *Bráhai* Sántzokban meg-szól-
lálván az ágyuk *Khotzim* Várát közöntenék; mely
meg-is történék; de miehelyt észre-vette volna a'
fő Hertzeg, hogy a' közöntésre a' Várnak Bástyái-

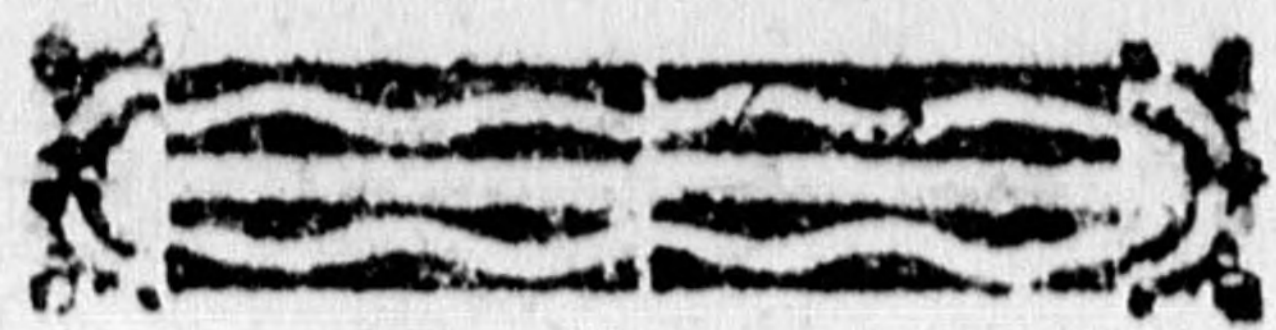
B b b b

ról

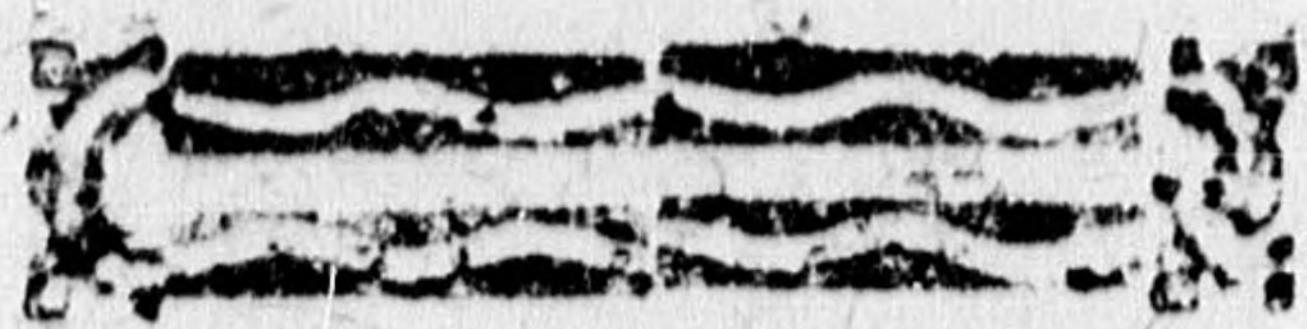

ról tizszeres felelet adatnék, azonnal félben szakasztani parantsola, és *Okopi*-felé visszafutni; az honnan 17-dikén reggel 4-óra tályban *Gallitzián* keresztül Magyar-ország-felé viszont útnak indula. Ez időtől fogva megszünet nélkül folyván az ostrom, 23-dikban megint fehér Zászlókat tettek ki a' Törökök a' Sántznak tetejére, mellyet Obester *Karaitzai* és azután a' Muszkák szantalan ágyu-lövéllel fogodának. Mint ez előtt, ugy most-is nagy reményességünk vagyon a' Vár megvételehez; de a' mely most-is éppen olly könnyen, mint már gyakor esetben semmivé tétettethetik. “

„ *Jassihoz* közel egy szép *Tábor* nevű síkságon 18-ezerből álló Török Sereg, Aug. 15-dikén úgy rendelkezéssel, hogy 8-ezeren a' nem messze *Táborozó Muszkákra* ütének; a' más 10-ezer azonban, midőn Generál *Splényi* a' Muszkáknak segítségére jöne; hát meget *Khotzim Vára*' segítségére általshonna. De ellenkező-képpen esék ki az elintézettség; mert jól-lehet, hogy az említett 8-ezer Török az első vigyázaton álló egy Batalion Muszkákra, 1800 *Kozákokra* és 200 *Arnótokra* ütött-is, mindazáltal kétszer *Jassi* Városáig visszaverettek; de nem tsüggedvén-el a' Török, harmadikszor-is a' már elbágyadt Muszka Seregre olly vakmerő-képpen rárohónának, hogy a' gyalogságnak éppen fegyverre végéig jövén, a' *Kozákokat* és *Arnótokat* futásban hozták, és annyira vitték a' dolgot, hogy ha Generál *Empt* kérésére fő Kapitány *Piátsek*, ki 50-ned magával *recognoscerozni* ment valaki, segítségül nem jött volna, talám hirmondó sem maradott volna közüllök. Az említett Kapitányt megszólítván

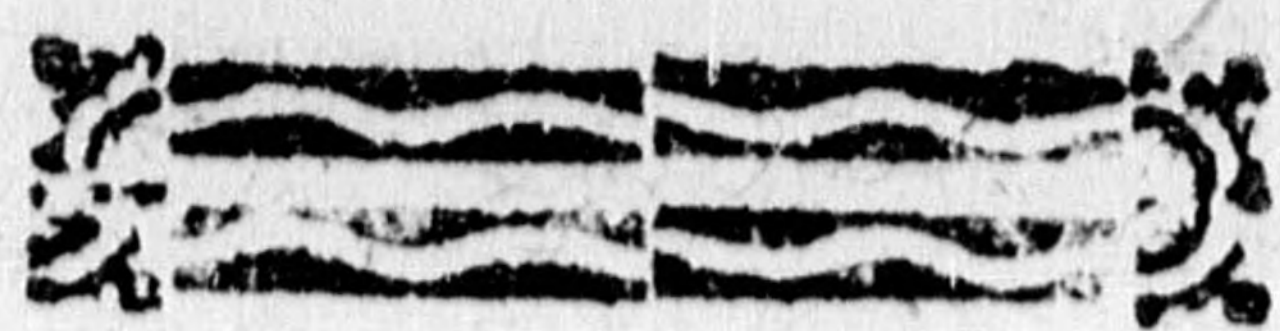

ván a' Generál monda : Kedves Kapitány Uram !
fielsen kegyelmed segittségemre , biztassa el-tsügge-
dett végső veszedelemmel küzködő Népemet ; mert
mig több segittségem érkeznek fel-adnak rajtom a'
Törökök : ezen szókra meg-indúl a' Kapitány a' ma-
ga 50 *Erdödi* Húszárjaival , és a' futásból visszaz-
terített Kozákokkal a' tűzben lévő Bataliomnak se-
gittségére méne , a' hová mihelyt el-érkezék , a' mel-
lette lévő Kozákoktól azonnal el-hagyaték ; de min-
den el-tsüggedés-nélkül így szólla a' maga Népehez :
Kedves Véreim és Hazámfiai Magyarok ! mutassá-
tok-meg , hogy azok vagytok , kiknek ditséretekkel
még az ellenségnek szája-is tellyes , ne hadgyátok
magatokat ! rajta *Isten* hirivel ! Ezen szókra nem vá-
ra ezen 50 Magyar-föböl álló Sergetske több Ko-
mandó szót : az előtte 400 föböl álló Törökséget
nagyobb részen a' földre terítvén a' többit futásba
hozá , kik-is egy hidon mind egyfzersmind akarván
által-menni , a' hidról számtalanul le-húllának : né-
mellyek a' hid közepén el-esvén , olly halomra gyü-
lének , hogy az árkon túl-lévő számtalan Törökség
az által-menetellel mind addig késék , mig az ujj
Muszka segittség meg-érkezék ; kiknek kemény ágyu-
zások a' Törököket egészszen le-tsendesíté . Ez vég-
hez menvén , a' Generál 6-szor tsókolá-meg Kapi-
tány *Piátseket* , és Parolája alatt igéré , hogy F.
Tsálszárnéja előtt ki-munkálkodná , hogy meg-muta-
tott hívségének és Vitézségének jutalmául a' Sz. *Pé-
ter* vitézi Rendének Keresztjével meg-fogná tisztel-
tetni . El-is indula azon órában a' *Kurir Pétersburg-
felé* . Mely szeretettel viseltessenek a' Muszkák Nem-

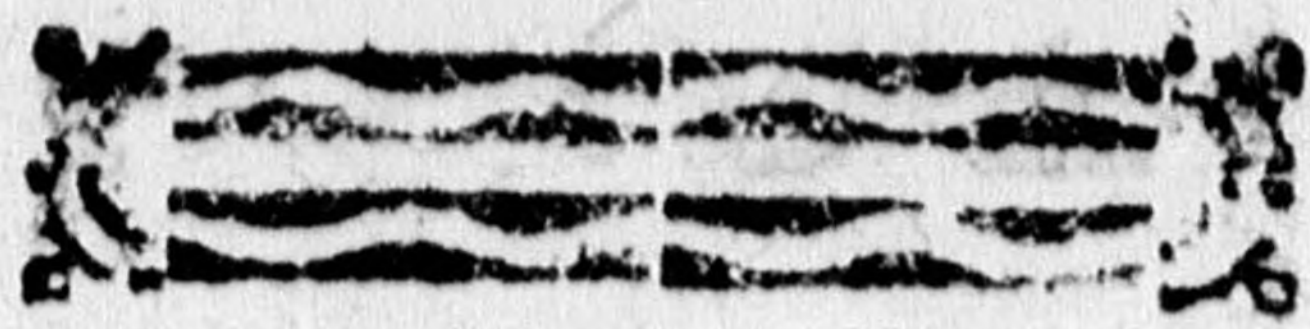

zetünkhez meg-tettzik abból, hogy ha azt az egy Pólturáját, mely egy napi kész-pénz fizetése a' Mulzka katonának, nem Magyar Húzárral költheti el, már ugy tartja, mintha el-veztette volna. " Légy jó egészségben. "

Mig ujjabb hadi-történt dolgokkal kedveskedhetnénk, addig a' halottak Országából *Neuvidról* járó elmés Ujság-levél-szerént nézzünk egy keveset a' történhető dolgokra. „ A' halottak Országában az *Eliseumban*, ugymond tegnap szokás ellen Európának mostani állapota iránt, egy Törvényfészék-gyűlés tartatott: az ügyeknek fel-adója vala a' halogató *Papirius*, (a' ki gyermek korában Romában a' Tanátsnak gyűlésében fontos dolgokat halván, midőn az anyja ki-akarná belölle venni a' titkot, azt hazudta; hogy a' Tanátsban el-végeztetett, hogy Romában minden embernek két Feleség adassék: ezen hir az Afzszonyok között el-terjedvén, más napon a' tanátsból siránkozva azt kérték, hogy változzék-meg azon végezés, és inkább minden Afzszonynak két férj rendeltessék. A' Tanáts meg-tudakozván kitől eredett azon hazugság, a' gyermek *Papiriust* meg-ditsérte, hogy a' fontos titkot még az Annyának sem beszélte-ki, mellyért más gyermekek felett ő néki minden napon a' tanátsban jelen-lenni meg-engedtetett) ez a' *Papirius* a' halottak gyűléseztében ezen következő dolgokat olvasá-fel. Az Anglus Kabinét fényesen nyugszik, és nézi a' maga Politikájának tsak nem az egész Világra kiterjedett következtéseit; az Anglus Minister *Pitt* szüleményje volt a' Hollándiai zenebona, ő indította

a' Török Portát-is a' hadakozásra ; Pruszszia mint Angliának frigyelse ezen Politikát elő - mozdítani igyekezik ; az Anglus, Pruszszus, és Svéd Udvaroknak meg-edgyezése nagyon magára vonta más Kabinétoknak figyelmetességét. Hogy *Pruszszia* Muszka-ország szélein már némely mozdulásokat tett ; hogy az Anglus Király parantsolatjából Hannoverában a' hadi-nép tsatázó lábön áll ; hogy a' Svéd Udvar olly magos hangon határozta-meg a' Muszka ellen való hadat ; mind ezek azt mutatják, hogy az Anglus Politika, a' Török Portának nagy óltalmazója. Frantzia-ország mostani romlott állapotjában boszfzú-állásról álmadozik ; de nintsen hozzá tehetsége. Muszka-ország egy hadi két águ okoskodás (*dilemma*) között vagyon ; ha a' Pruszszus meg indul — ugy a' következt könnyü által-látni. Hát akkor Auftria mit tsinál ? Talám itt-is két águ lesz az okoskodás ? — — Azonban a' Politikának máfik oldalán egy nagy Szövetségnek bordája készülget ; Frantzia-ország kantsal irigyléssel tekintget Angliára , és alattomban a' szövetségnek fonolait kötözgeti : hát a' belső zenebona ? — — Közel vagyon a' le-tsendefedéshez ; a' Frantzia Király Aug. 12-dikén az Ujj-törvény-székeket le-rakta , és a' Parlamentumoknak régi formáját vissza állította : már az egész Országnek gyűlése Májusnak 1-ső napjára 1789-ben határoztatott , mely idő haladékra bizonyoson külső hadi - dolgok adtak alkalmatofságot. Frantzia-ország, Auftria, Muszka, Spanyol, Dán , és Olosz-országok szándékoznak öfzve-szövödni , és a' Török Porta ellen támadni ; szerentsére a' tél

közeledik, de ha ez-is a' heves Politikát meg-nem fagylalja, tehát a' jövő Tavaszon Európának nagyobb része tűzbe fog borulni. Addig ha *Laudon* a' Nagy Török Vezért meg-vérheti; tehát *Pitt* Uram földözhatja a' maga Politikájának el-szakadozott vázsnát. Ha Pruszszia Austria ellen meg-indul; tehát a' R. Császár 100-ezerből álló Népet a' Török széleken fog hagyni: két száz ezerrel pediglen *Silesiának* széleire nyomul, a' hol *Königgrátnál* most-is talpon áll a' Tábor, és a' hol Saxonia-felöl *Theresia* Vára és *Pleész* ujj erősségek bátorságos köz-fal gyanánt vagynak: maga a' *Nagy Fridrik* sem tudott ezeken keresztül hatni, a' kinél *Vilhelm* sem tartatik jobb katonának lenni. Ha pediglen Anglia a' Tengeren akar mozdulni, akkor *Spanyol*, *Dán*, *Nápoly*-ország, és talám *Velentze-is* belé szóllanak a' dologba. *Pitt* Uram nagyotska Teátrumot nyitott-fel, meg-válik hogy ereszti le a' Superlátot. „Eddig folytatván a' halgató *Papirius* a' maga beszédét, mindnyájan az *Eliséumi* lelkek roszsz következéseket jövendőlvén, békeiséget jóvállanak vala; csak 12-dik *Károly* hajdoni *Svéd* Királynak és az öreg *Pittnek* lelkei jóvállák a' hadakozást; és ezzel az *Eliséumi* gyűlés el-ozlék. — Lásuk már a' Fő-hadi-tanátszól ki-adatott jelentéseket:

(**) *Az Erdelyi Tábor Fő-szállásáról Talmats-ról Aug. 22-diken költ; A' Bozzai kapunál Aug. 12-diken esett már említett tsatáról, az Obester Schultz jelentéséből még ezeket jegyezzük-meg; hogy minden a' mi gyalogságunkra a' ködös első időben a' Törökök rá-ütöttek volna, Tatrang-felöl két tzug*

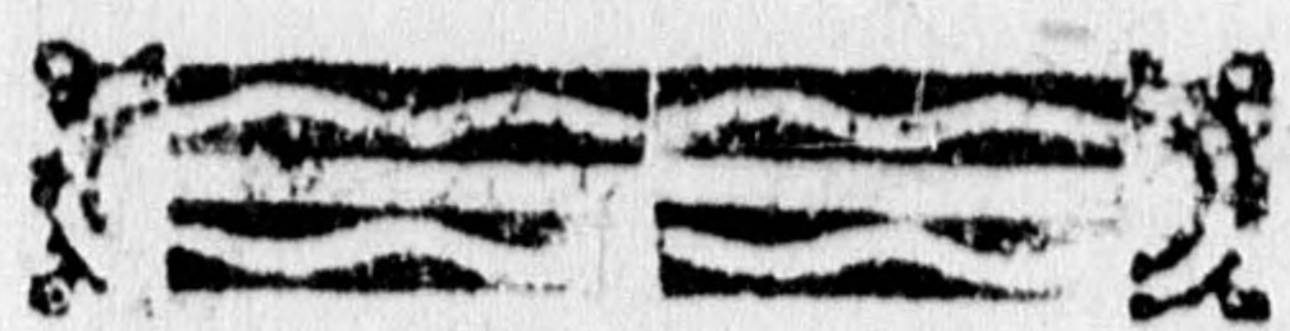

Toskana és *Szávoja* segítség a' *Deblen* térségére meg-érkezett: ezeket az *Obester Schultz* 6 tüzg Székely Húzárokkal, Májor *Lajosnak* keze alatt az ellenségre ütni küldötte. Elöl ment Kapitány *Ürményi*, és Fő-Hadnagy *Fulda* a' *Toskáná* Húzárokkal; utánnok a' Székelyek és *Szávoják*, kik az ellenséget elkergették, (a' tsata és az el-eseteknek száma már a' múlt levélben meg-iratott vala azon kívül hogy Székely gyalog Zafzló-tartó *Melchior*-is az el-fogat-taknak számában vagyon.) Meg-ditséri itten az *Obester Schultz*, Májor *Lajost*, a' *Toskánák* közül Kapitány *Ürményit*, fő Hadnagy *Füldát*; ezen-kivül *Mátyás* és *Olád Mihály* nevü köz-legényeket, kik egy egy Törököt fogtanak; a' *Szávoják* közül Kapi-tány *Stökkelt* és Hadnagy *Mülnert*.

A' *Volkáni Kapunál Aug. 15-dikén* esett tsatáról pediglen jelentetik; hogy ottan az *Alvintzi* Sergéböl Kapitány *Cottini*, Hadnagy Gróf *Pucellini* és 30 le-gények estenek-el, 20-an pedig el-fogattak; az Orosz Sergében Kapitány *Maklerrel* 43 halottak, és 13 se-besültek számláltatnak; a' Törökök vesztettek-el it-ten magok közül 500-embert; az általok el-vett ed-gyik ágyunk edgy árokba bé-vetve meg-találtatott: (a' többi a' szerént vagyon a' mint már közöltük) — Generál *Pfefferkorn* gyengélkedő egészsége miatt, az igazgatást Generál *Stádernek* által adta; a' ki *Háttzeg* vidékén *Puj* és *Borbátviz* nevü faluk kö-zött szállott Táborba. — Hogy az ellenségnek moz-dulásaira jobban figyelmezhessen a' Kommendérozó Generál *Fábris*, az Erdélyi Tábornak fő-szállását *Szebenből Talmásra* által-költöztette.

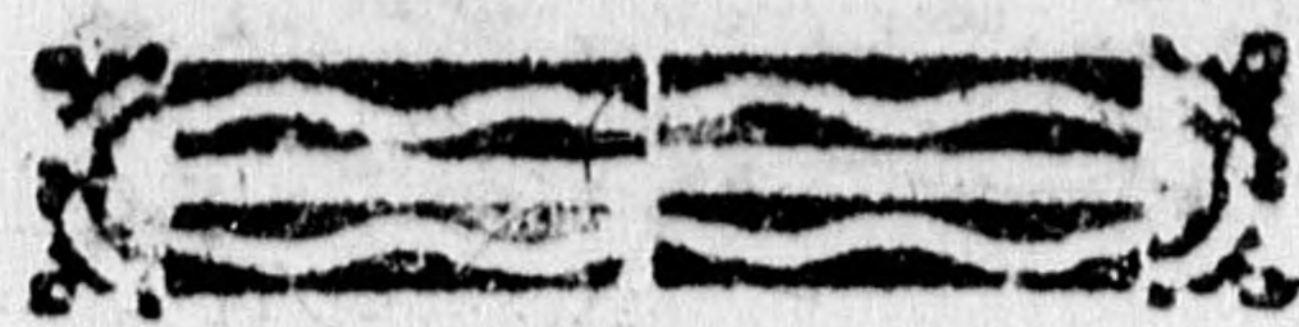
Török Dubitzza mellől Aug. 23-dikán költ: Hogy Dubitzának még a' tsonka kö-fala-is le-rontatsanak Aug. 21-dikén ismét a' miéink sokat ágyuztak rája; ezen alkalmatossággal az ellenség-is ágyuzással felelvén az Insinér Kapitány *Vaux* edgyik karján meg-sebesített, az ágyusok Májora *Hübner* pedig, len edgy kapott halálos seb miatt, másod nap meghólt. — Az *Agino Berdó* hegyén táborozó Törökök midőn 20-dikban a' mi Táborunkra ütöttek, akkor magok közüll 600-at vesztettek-el; azólta az *Agino Berdón* tsendesen viselik magokat. — *Lászmáreből* Aug. 25-dikén költ: A' *Veteráni* barlangban lévő Májor *Stein* elegendő éleséget és tözi-töltést kapván, most-is hatalmason ellent-áll a' Törököknek; a' szárazon-is a' Dunán-lévő 32 Török-hajókról naponként ostromoltatik, melly miatt szüntelen való fáradságban vagynak katonái. — Generál Gróf *Vartensleben* Aug. 23-dikán észre-vévén, hogy *Supánektől* mintegy 2-ezer Törökök a' *Teplitz-kóltsáig* előmozdultak; tehát a' maga Sergét hadi-rendbe állította: más-napon reggel a' *Tzaplia* hegyén, mely csak egy fertály óranyi járó föld vala a' Generál *Vartensleben* Táborához közel 7-ezerből álló Törökök láttattak, kik a' magok nagy ágyuiknak ottan Sántzokat kezdének készíteni: 3-dik napon ezen hegyről több mint 50 ágyu-lövéseket tettek a' G. *Vartensleben* Sergére; de minden kár nélkül lévén, a' miéink nem tüzeltek vissza. Az alatt mintegy 7-ezer Törökök ágyukkal a' mi Palanka Berfa Sántzunkhoz közelebb nyomulván, azt kezdék lövöldözni; de ekkor a' 12-fontosok töllünk-is meg-indulván,

dulván, a' Törökök estvéli 7 órakor ágyuikkal visszafizartenek. (**)

Elegyes Hadi Tudósítások.

Bétsben némellyek minden-nap meg-veszik Dubitzát, és minden 3-mad nap megint visszafizartadják; ki-verék az ellenséget a' Bánátból, 's még-is a' Bánátusi utólfőbb Levelek-szerént a' *Seráskier* Bafának 60-ezerből álló egész Táborában fekszik a' Bánátusban, és a' *Nagy Vezér* 70-ezerezével nem messze ehez a' szomszédban lesi a' közönséges ütközetnek ki-menetelét. A' múlt h. 23-dikán az ellenség a' maga Táborával csak 3 puska lövésnyire jöve a' mi Táborunkhoz Mehádiánál, és véghetetlen mozgás tapasztaltatik szüntelen a' Török Táborban, mintha minden órán tsatára kényszerítenék a' miéinket. Már a' fő-hadi-szállás 2-szer változtatta a' maga helyét; a' múlt hónapnak 26-dikán Kistelekre költözék; de onnan-is induló félben vagyon *Káránsebesbe*. Azok a' Politikusok, kik nem csak a' hadi-dolgokban jártas költések, hanem a' Török szélekkel határos Hazánk széleit-is jól ismerik, azt mérik erőszíttetni, hogy az a' tanáts-adó, ki mind a' *Seráskiert* a' maga 60-ezerből álló Táborával a' Bánátba szállani jóvalolta, mind a' *Nagy Vezért* 70-ezerezével a' mostani helyére állította, nem minden előre való látáson kívül lévő ember: Mert ugyan-is a' *Nagy Vezér*, a' tudósítások-szerént, *Kládovánál Tsernettzel* által-ellenben a' *Duna* mellett szállott-meg. Ebben a' jól ki-vállofzott helyben éppen előtte-áll ujj *Orjova*, háta-megett *Vidin*,

Vidin és bal-keze-felől *Belgrád*; mely erősségeknek minden órán segítségére lehet azon kívül, hogy a' *Séráskier*' tsatáját-is szemmel tartja: a' Dunától általmaztatik ezen a' vizen uralkodik, a' Bánátot és Erdélyt nyughatatlonná teheti. — Bámúlnak sok hadakozásban jártos Férfiak tsak eddig-is a' Török Tábornak maga helyheztetésén, és most látjuk által, azt írja egy idegen író, hogy a' Török tsak ugyan nem olyan bolond, mint a' farkas, hogy a' néki áfott Veremben gágagó ludakra mennyen, hogy a' Veremben maradjon, hanem ezeket ki-tanulván azon mesterkedik, hogy az akólra ütven a' nyájban tehessen kárt. — Az ő 72-dik esztendejét-is életével edgyütt az Auszriai ház' hiveséges szolgálatjának fel-áldozni, kész fő Vezér *Laudon* máig sem tudatik, hol légyen. Némellyek ugy vélekednek, hogy egész Táborával Albánia-felé indult volna, hogy az hitetlen *Skutari* Basának boszszút álló ostora lehessen; de a' kik itt a' helyet és a' környül-állásokat jobban tudják, vagy fel-függesztik ítéleteket, mig a' dolog bizonyossá lészzen, vagy inkább azt vélik, hogy a' Török Tábornak háta-megé kerülő útban fáradozna, hogy a' maga Vitéz Horvátjaival nyert hervathatatlan *Pálmáiból* ösz galamb fejére megint uj gyözedelmi Koszorukat fonhasson: sokan sokat beszélnek és ki-nyilt füllel várja egész Béts a' *Laudonról* való bizonyos tudositást. Azt olvasuk egy Levélben, hogy midön L* tól egy bölts. fő azt kérlette volna a' háború el-kezdődésével: „ mit gondolna a' *Kordonról*? ezt felelte volna: „ a' *Kordon* Pestis és tolvajok ellen igen jó, hol inkább

kább vigyázat, mint nagy erő kívántatik: az ellenség ellen-is igen jó, de illy szélesen ki-terjedett határú hatalmas ellenség ellen leg-alább más-fél millió Nép kívántatnék az olly *Kordont* húzásra, hogy az ellenség suholt bé-ne üthessen. Nem olvassuk *Fridrikről* (ugy mond) hogy soha *Kordont* húzott hanem midön a' maga ellenségének hadat izent, már 3 — 4 napok alatt annak földjén szállott *Táborba*. Ezen szókat mondott, fő férfinak nevét azért nem írjuk-ki; mert a' Közönség sokat beszél, a' hírrel kereskedők még tám többet irnak, és gyakran már az illyen tudositásokban meg-tsalattattunk.

Bétsben az ujj katona szedés ugy fel-elevenedett a' jelen-való időben, hogy a' múlt héten némely Tsászári hivatalokban szolgáló ifjakat-is, az alsobb grádits fogáról, kiknek 300 forintokon alól vala fizetések, hadi köntösbe öltetettének, és feleséges, gyermekes embereket-is, kik arra valók, és a' sors réájok esett el-vittének. Ha mingyárt valamely türhető félszegség vólna-is az illyetékben, ha tsak külömben 3 — 4 esztendeji szolgálatot ígérhetnek és mellyekre nézve erősek bé-vezik. — — Azt beszéllik, és közönséges Levelekben-is írják, hogy még 140 ezer Réklutákat fognának fel-venni. — A' *Péterváradig* 's t. le-ment F. Ts. és Királyi hajók megint nagy költséggel vonottatnak szüntelen-fel Bétsig a' Dunán; az ujj hajók-is szüntelen készülnek a' hadi-dolgoknak le-takarittására; mellyeknek költöztetések le-irhatatlan.

A' Tóth-orzági Tábori-szállás, mely hadi Kantzelláriából, költő Caisából, élésre vigyázó Tisztek-

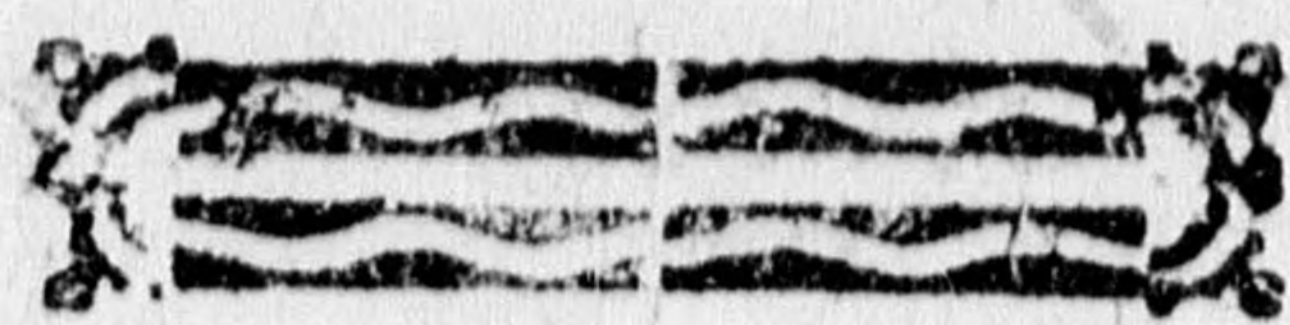

tekből, és az Országbéli Comissáriusokból áll vala az azt őrző Sergeken kívül, — és a' mely eddig 14-dik Mártziustól fogva a' szélen *Podvinban* tartatik vala, 15-dik Aug. onnan meg-mozdúlt, és 3 nap utja után uj *Grádiskába* érkezett, és azóltától fogva, a' további parantsolatig Felmarfallájd. G. *Mitrovszki* Urral edgyütt ottan vagyon. Dubitza ide tsak 8 óranyi járó föld, és Bányaluka 12-tő. Ezen Tóth-orzági Tábor 10 Batalion gyaloggal, és 8 Divizio lovalsal meg-erősítettvén öszve-ragasztatik a' *Laudon* Táborával, és Boszniába fog bé-rontani.

A' *Stokhalmi* Augusztusnak 12-dikén érkezett tudósítások-szerént, már az egész *Svéd* Tábor a' *Muszka* földön, és az ugy nevezett *Fridriksháfen* Erölséghez közelittenek. — A' *Svéd* Udvarnál vólt Követ G. *Rásumovszki*, ki nem akarván az eleibe adott úton és módon a' maga Udvarához visszamenni, még mid eddig *Stokhalomban* mulatoz vala, a' m. h. 8-dikán a' Királynak egy Tisztviselőjétől olly parantsolatot veve, hogy ha 3 napok alatt azon az úton és hajón, mellyet a' Király néki ki-szabott, el-nem indulna, kedvetlen útozásra szolgáltatna magának alkalmatofságot. Ezen parantsolatra látván a' Követ, hogy nem leg-jobban van a' dolog, 11-dikben, a' ki-szabott úton el-indula.

Noha már ezen Történeteket rész-szerént meg-irtuk; de hogy a' következendő idő a' Historiára nézve bennünket ne vádolhasson, imé egy Erdélyi határszélekről jött Levelet-is szóról szóra ide iktatunk.

Brassó. 18-dik Aug. — „ Aug. 11-dikén a' mi szélső vigyázataink és a' Törökök között *Portsé-*
nyer

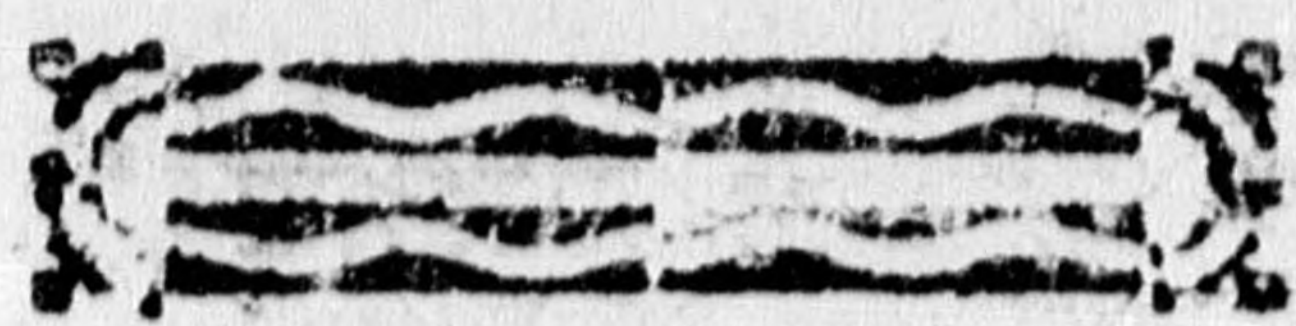

nyen belől tsatázás vólt; ekkor 8 emberünk el esett; kik között az Arnauták Kapitánnya *Mihály*-is részünkről le-tette a' bün' 'Sóldját. *Toskána* Hadnagy *Radnotfái* meg-sebesített és mintegy 30-ig való köz-emberek. 12-dikben parantsolatott vettenek a' miéink, hogy *Portsényből* a' *Vulkánba* húzzák magokat; ekkor a' vizszálás ugyan meg-esett éjtszaka; de 6 Húszárok az itatással el-késvén, elevenen fogattak-el; oda veztenek mind azok az élésbéli dolgaink és hadi-készületeink, mellyeket már meg-irtunk vala. A' bé-vágott útok' őrizetére hagyott 2 Kompania *Orosz* gyalogságot 15-dikben reggel 7 órakor meg-nyomván a' Pogányság, ezek közzül 140 le-vágott; Kapitány *Magdemurt* és *Lauro* el-esenek, nem külömben 2 Hadnagy és egy Zászló-tartó. Ezeknek jött egy Svadron Húszár segittségekre, kik közzül fő Hadnagy *Intzédinek* a' bal-karja keresztül meg-keresztül-lövettetett. *Harsányi* Káplár 8-ad magával el-esett. Ezek a' Pogányságot a' Kontumátz házig vizsza-nyomták, 's a' Pogányok ottan mindenünket öszve-égették. Az *Anypak* Vafas-fai későre érkeztek a' tsata után a' viaskadó piatz-ra. Ez itt a' meg-jegyzésre méltó, hogy a' Gróf *Kendefiné* fogadóját és a' falut *Vulkánt* minden bán-tódás-nélkül hagyták. Azt írja egy hiteles ember, ki ekkor a' Táborban mint Comissárius ott vala, hogy ezen ütközetet a' *Bába* hegyes alsó oldalából délután 2 - óráig meg-mozdulhatatlanúl nézték: *Orosztól* 4 Kompania, 6 Komp. *Eszterházi*, 4 Komp. *Dálton*, a' Határnokok 's az ott lévő Húszárság a' tsata piatzon tsak 6 Törököt találtak, a' többit,

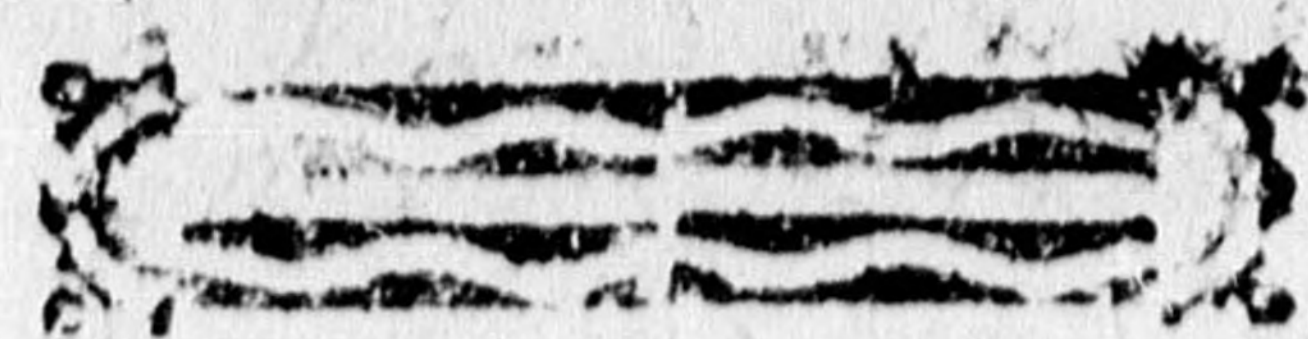

a' kiket el-nem vihettek, mind a' tűzbe hányta a' Törökség. Ezután a' tsata után mingyárt érkezett a' *Stafeta*, hogy Enyedről és Kolosvárról a' *Magazinumokat* költöztessék Fejérvárra, a' mely meg-is lett; és e' még nagyobbban meg-rettentette a' Népet. Azt írja ezen Tudósító Ur, hogy a' havasok tele vagynak Pogánysággal, és *Szászsebes*, *Nukfora*, *Urik*, és *Serél*-felöl lehet tartani a' bé-ütéstől. A' *Vulkánban* fő Vezér *Stáder*; mert *Pfefferkorn* ma Enyeden van a' Réserva Seregnél. Oberstlájdinánt *Turáti* Urnak a' fejét el-nem vitték a' Törökök, sőt azt mondják, hogy a' gollyóbis-is hátúlról menés vén-bé a' fejébe — és nem-is nyakos gollyóbis, mint a' Töröké — rossz hireket kezdettenek költeni haláláról.

„ 12-dik Aug. szörnyű Törökség, melynek számát senki sem tudja meg-mondani bizonyosan, jó hajnalban rá ütött a' Bozzai őrizetre, mely 8 Kompania gyalogságból és 50 Húszárokból állott. Rosszul vigyáztak itt előre a' Vezérek, a' mint a' népesség közönségesen mondja; mert az előtt 3 nappal tudták, hogy olly nagy számmal jönnek, a' mellyel még soha sem jöttek, és 11-dikben mint egy estvéli 5 óra tályban a' szemek előtt szállottak-meg igen közzel előttek, és tüzeket raktanak, Sátorokat vontanak. Lehetett volna a' közelebb való faluban fekvő *Dragonysok*at és *Toskána* Húszárokat még azon estve magokhoz venni; de nem tselekedtek. Hajnalban azért, midőn nem-is vélték, a' Törökség őket minden-felöl körül-kerítette, 's a' gyalogság közé a' számtalan Pogányság bé-rontván, azokat

kat mint a' káposztát úgy vagdalta. — — Oberster a' Lovasokkal el-szaladott. A' Veszedelemnek meg-létele után a' Dragonyosok és *Toskána* Húszárok ki-menvén a' falukból, a' Törököket visszanyomták; de kárunk számba vehetetlen, noha a' *Toskána* Húszárok egynéhány ágyut visszavettek. 8 Kompániából csak annyi maradt, hogy alig lehet másfél Kompániát kitölteni belőlük: kiből 40-ven. kiből 50 legény vagyon életben, holott egy Kompánia 283-ból állott. Az el-eszteket számba nem lehet venni; mert nem csak az ütközött helyén, hanem szerte széllyel az Erdön-is, a' mint el-széledtek, a' Törököktől meg-ölettek, és máig-is találnak holt testeiket. Az ütközet helyén többet raktanak 300-nál egy halomban. Sokakat rabúl vittenek-el a' Törökök. *Roscher* Kapitánnyal edgyütt 14 Tisztek estenek-el, kiknek neveiket mind nem tudom; mivel 2 Kompánia *Tsiki* vólt, és azoknak Tisztjeiket nem esmérem; hanem azt tudom, hogy Oberstl. *Turati*, *Batzoni* Kapit. *Kasztenholtz*, Dálnoki Kapit. *Nimetz*, *Batzoni* fő Hadnagy *Konrad István* és ennek fia all Hadnagy *Konrad Adám*. *Tsernátoni* Kompániabéli *Ernst* Hieronimus, az első Májor *Ernst György* fia, és *Geitz* Zászló-tartó, (*Geitz* fő Hadnagynak, kit a' Tömösből vittenek vólt-el még a' Husvétban a' Törökök) fia, és egy Orosz all Hadnagy edgyütt temettettek-el a' Bozzai Vámban; csak Telegdiek és Batzaniak 21-en estenek-el. Most már pótoltatik oda a' Nép az *Ojtoz*-ból. *Mosa* fő Strásmester-is oda ment, — de bajos a' Törökkel — ő nem érti a' tréfát; a' mi gyalogain-

lőgainkat meg-várja, hogy edgyet löjjenek, 's mi-
kor azt ki-lőtték, már a' lovas Török a' nyakok-
ban, hogy többet nem löhetnek. *Nagy Ujság: Ke-
resztes Josef* (a' kinek vezedelmet mindeneknek bi-
zonyittásából irtam leg-előbbször vala; a' *Kurir-is*
böven ki-hirdette vala) minden bizonnyal él. Kon-
stántzinápolyból még 29-dik Máj. költ Levele érke-
zék 25-dik July a' Felsőségéhez. *Jeleki Kapitány-is*
ugyan onnan küldött ide Levelet Oberfil. *Mártini*
Urnak, mélyben az ottan lévő foglyoknak neveit
küldi; kik között leg-első *Keresztes Josef*; 44-en vól-
tanak akkor ott fogságban; de már most 444-en-is
léznek. “

Még egy szóra!

Midőn már ezen *Kurir* tsak nem út félben vól-
na, tegnap délutánni 2 órakor mondják, hogy a'
Nagy Tábortól érkezett vólna egy *Kurir* Báró *Vé-
ber*, ki azt az örvendetes hirt hozta vólna, hogy
a' Bánátusi tsata véghez ment légyen; nekünk 20-
ezer Népünk esett-el, a' Törökök közzül pedig a'
60-ezerből tsak hirmondó se ment vissza. Edgyik
felől maga ő Felsőge, más-felől Generál, *Vartenslé-
ben*, 3-dik-felől pedig az Erdélyi Komendérozó *Fá-
bris* Ur vezérlettenek vólna; de ennek a' hirnek mi
tsak akkor hiszünk, mikor bizonyosabbá lészzen.